

Bijlage

Betreft: Reactie op toetsingsadvies commissie m.e.r. planMER bestemmingsplan
buitengebied Moerdijk
Datum: 16 november 2017
Projectnr.: 291.00.05.00.00.00

Op 25 oktober 2017 heeft de Commissie m.e.r. haar toetsingsadvies uitgebracht over het planMER behorende bij het Bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Moerdijk (rapportnummer 3242). Het integrale toetsingsadvies is als separate bijlage opgenomen.

In deze notitie wordt beknopt ingegaan op de wijze waarop de gemeente met het toetsingsadvies is omgegaan door eerst de opmerkingen van de Commissie te vermelden en vervolgens een gemeentelijke reactie weer te geven. De nummers van onderstaande paragrafen corresponderen met de paragrafen in het toetsingsadvies. Daarbij is de reactie beperkt tot de gesignaleerde tekortkomingen in hoofdstuk 2 van het toetsingsadvies.

Het MER is goed leesbaar en overzichtelijk. De Commissie is van mening dat de milieueffecten voor het grootste deel goed zijn beschreven in het MER. Op enkele punten bevat het MER nog onvoldoende informatie om een weloverwogen besluit over het bestemmingsplan te kunnen nemen. De Commissie adviseert om voorafgaand aan het besluit over het bestemmingsplan op onderstaande punten aanvullende informatie te geven.

2.1 Maximale mogelijkheden

De Commissie constateert dat een aantal ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt niet of onvoldoende zijn beoordeeld in het MER. Het gaat om:

- (een verhoging van) windturbines;
- de vergroting van het bouwperceel tot 2,5 hectare bij grondgebonden veehouderijen;
- een minicamping bij 192 agrarische bedrijven.

De Commissie geeft hieronder een toelichting.

Windturbines

Het bestemmingsplan maakt door middel van een afwijkingsbevoegdheid een verhoging van de rotorhoogte van windturbines tot maximaal 75 meter mogelijk. Het is niet duidelijk om welke windturbines dit precies gaat. Verder is tijdens het locatiebezoek aangegeven dat mini-windturbines mogelijk zullen worden gemaakt. De effecten van deze mogelijkheden voor (verhoging van) windturbines op onder andere landschap, geluid, slagschaduw en natuur zijn niet beschreven in het MER.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER te beschrijven wat de maximale mogelijkheden voor windturbines zijn en wat de milieueffecten daarvan zijn. Beschrijf indien nodig ook (mitigerende) maatregelen om effecten te beperken of teniet te doen.

Reactie

Mede naar aanleiding van het advies van de Commissie is de betreffende regeling uit de planregels van het bestemmingsplan geschrapt. De regeling was overgenomen uit het geldende bestemmingsplan, maar inmiddels is de regeling eigenlijk niet meer uitvoerbaar, omdat er nu een grotere hoogte voor windturbines noodzakelijk is.

Agrarische bedrijven

Voor grondgebonden veehouderij is in het MER aangegeven dat wordt uitgegaan van agrarische bouwsteden van maximaal 1,5 hectare (zie o.a. bladzijde 23 van het MER). Door middel van een afwijkingsbevoegdheid in het bestemmingsplan kan het bouwperceel bij grondgebonden agrarische bedrijven worden uitgebreid tot 2,5 hectare. In het MER is aangegeven dat deze mogelijkheid niet is doorgerekend omdat het aantal dieren niet groter zal zijn dan in de worst-case (zie bladzijde 20 van het MER). Het aantal dieren is niet relevant voor de effecten op het landschap. Het is daarom onduidelijk of voor de bepaling van de maximale effecten op het landschap is uitgegaan van bouwpercelen van 2,5 hectare.

Mini-campings

Bij alle 192 agrarische bedrijven is een minicamping met 25 kampeermiddelen mogelijk. Bij de beschrijving van het voornemen in hoofdstuk 2.2. van het MER is aangegeven dat een grote landschappelijke impact niet wordt verwacht, omdat nadere eisen gesteld kunnen worden aan de landschappelijke inpassing en omdat campings met parkeerterrein binnen of direct aansluitend aan het bouwvlak moeten worden gerealiseerd.

De Commissie is het niet eens met deze conclusie. Uit het MER zou moeten blijken wat de effecten op het landschap kunnen zijn. Indien nodig kunnen dan mitigerende maatregelen worden beschreven. De Commissie constateert dat de maatregel in de planregel, dat kleinschalig kamperen moet passen binnen de ontwerprichtlijnen uit het Landschapskwaliteitsplan (planregel 3.5.2d), mogelijke effecten van het plan op de openheid van het polderlandschap niet voorkomt/uitsluit.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER helder te beschrijven wat de effecten op het landschap zijn indien alle bovenstaande mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt worden benut. Beschrijf indien nodig ook (mitigerende) maatregelen om effecten te beperken of teniet te doen.

Reactie

Miniwindturbines: In de Algemene afwijkingsregels is opgenomen dat bouwwerken voor duurzame energie opwekking mogelijk zijn, met een maximale bouwhoogte van 15 m. Dit is mogelijk binnen het bouwvlak of de bouwstede binnen de bestemming 'Agrarisch' en verder binnen de bestemmingen 'Bedrijf', 'Bedrijf - Agrarisch aanverwant', 'Detailhandel', 'Groen', 'Horeca', 'Kantoor', 'Maatschappelijk', 'Recreatie - Dagrecreatie', 'Recreatie - Verblijfsrecreatie', 'Sport - Manege', 'Verkeer', 'Verkeer - Railverkeer' en 'Wonen'. Hierbij kan gedacht worden aan kleinschalige windmolens (max. 15 m hoog) en een windwokkel op daken. De effecten op onder andere landschap, geluid, en natuur worden aangevuld in het MER.

Het MER is aangevuld, bij de beschrijving van de effecten van de uitbreiding van grondgebonden agrarische bedrijven is duidelijker beschreven om welke omvang van het bouwperceel het gaat. Tevens wordt het MER aangevuld m.b.t. het kleinschalig kamperen. Hier worden de landschappelijke effecten beoordeeld en beschreven.

2.2 Stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden

In en rondom de gemeente Moerdijk liggen diverse Natura 2000-gebieden. In de huidige situatie zijn de meeste Natura 2000-gebieden al overbelast door stikstof. Iedere toename van stikstofdepositie op de gebieden, hoe klein ook, kan leiden tot een verdere overbelasting van de Natura 2000-gebieden.

Het bestemmingsplan biedt uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven. Om te voorkomen dat negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden kunnen ontstaan door een toename van de stikstofemissie bevat het bestemmingsplan gebruiksregels die bepalen dat:

- de stikstofemissie per bedrijf niet meer mag bedragen dan in de huidige situatie;
- toename van emissie wel is toegestaan, indien dit onder de drempelwaarden van het PAS blijft (0,05 mol/ha/jaar c.q. 1 mol/ha/jaar).

Op bladzijde 124 van het MER is een uitleg gegeven van de uitvoerbaarheid van bovenstaande regeling in het bestemmingsplan. In bijlage 9 van het MER (berekening interne saldering) zijn berekening gemaakt waarmee wordt beoogd aan te tonen dat het bestemmingsplan uitvoerbaar is door bij uitbreiding van agrarische bedrijven gebruik te maken van de beste beschikbare staltechnieken (BBT). Aan de hand van de berekeningen is in het MER geconcludeerd dat is aangetoond dat het bestemmingsplan ruimte kan bevatten voor uitbreiding van veehouderijen, zonder dat dit hoeft te leiden tot een toename van de stikstofdepositie in omliggende Natura 2000-gebieden.

De Commissie is van oordeel dat het MER hiermee nog niet voldoende navolgbare informatie bevat om te kunnen beoordelen bij welke agrarische bedrijven (door gebruik te maken van bewezen emissiebeperkende technieken) extra uitstoot van stikstof daadwerkelijk kan worden voorkomen en op welke bedrijven dat niet kan bij de geboden ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan. Deze informatie is de basis voor het beschrijven van een uitvoerbaar alternatief en daarmee essentieel voor het besluit. De Commissie is van mening dat de volgende informatie ontbreekt/ niet navolgbaar is in bijlage 9 van het MER en de memo met aanvullende informatie over het uitvoerbaar alternatief5.

- Het is niet duidelijk wat de huidige emissie per bedrijf is. In bijlage 9 is een kolom ‘huidige emissie na CBS-correctie’ opgenomen. Bij sommige adressen is sprake van emissie terwijl er 0 dieren aanwezig zijn.
- Uitleg over de keuze van de best beschikbare staltechnieken ontbreekt. In bijlage 9 is een kolom ‘emissiefactor optimaal’ opgenomen. Het is onduidelijk waar deze factor op is gebaseerd omdat onduidelijk is welke technieken beschikbaar zijn voor de diverse sectoren en of toepassing reëel is.
- De mogelijke uitbreidingsruimte per bedrijf ten opzichte van de geboden uitbreidingsruimte in het bestemmingsplan.

Doordat de huidige emissie per bedrijf en de keuze voor de beste beschikbare technieken niet duidelijk is, is ook de kolom ‘potentiele uitbreidingsruimte’ in bijlage 9 niet navolgbaar. Bovendien is bij deze kolom niet aangegeven hoe deze ruimte zich verhoudt tot de ontwikkelingsruimte die geboden wordt in het bestemmingsplan. Verder komen getallen uit bijlage 1 (uitbreidingsoppervlak binnen het bouwvlak - intensieve veehouderij) van de aanvullende memo niet overeen met informatie uit bijlage 9 van het MER.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER per bedrijf navolgbare informatie op te nemen die duidelijk maakt bij welke bedrijven (door toepassing van bewezen technieken) toename van uitstoot van stikstof kan worden voorkomen, uitgaande van maximale benutting van de mogelijkheden van het bestemmingsplan. Indien dat niet mogelijk is, beschrijf dan in het MER een uitvoerbaar alternatief.

Reactie

Hoofdstuk 5, bijlage 5 en bijlage 9 worden verduidelijkt op dit punt. Er is duidelijker aangegeven hoe de berekening is opgestelde, welke uitgangspunten zijn gehanteerd en wat de consequenties zijn.

2.3 Duurzame energie

De gemeente heeft de ambitie om in 2030 al energieneutraal te zijn. Deze ambitie is vastgelegd in de Meerjarenplanning Moerdijks Energieakkoord 2017-2021. Het Energierapport 2016 geeft bovendien aan dat gemeenten (en provincies) de noodzakelijke energietransitie integraal moeten meenemen bij het opstellen van hun omgevingsvisies en -plannen. In het MER is echter niet of nauwelijks ingegaan op het thema duurzame energie.

De ambities voor energietransitie hebben potentieel grote ruimtelijke consequenties in het buitengebied en kunnen daardoor een spanningsveld opleveren met andere ambities, bijvoorbeeld voor landschap en natuur. Het MER geeft geen inzicht in dit potentiële spanningsveld en mogelijke oplossingsrichtingen daarvoor.

De Commissie adviseert om een beschouwing te geven hoe het beleid voor duurzame energie in de toekomst een plaats gaat krijgen in het buitengebied.

Reactie

Moerdijk heeft een hoog ambitieniveau op het gebied van duurzaamheid. De gemeente profileert zich als een duurzame gemeente. Dat is voldoende beschreven in de Visie buitengebied.

Binnen het bestemmingsplan buitengebied zijn echter alleen de bestaande windenergievoorzieningen bestemd. Ook zijn kleinschalige bouwwerken voor duurzame energie opwekking met een maximale bouwhoogte van 15 m mogelijk gemaakt. Voor het overige worden binnen dit bestemmingsplan geen extra mogelijkheden voor duurzame energie geboden. Aanvulling van het MER op dit onderdeel is dan ook niet noodzakelijk.

Windenergieparken vergen een uitgebreide afweging. Deze worden buiten het kader van dit bestemmingsplan buitengebied ontwikkeld. Ook andere voorzieningen, bijvoorbeeld zonnenvelden, vergen een aparte afweging en zijn niet mogelijk gemaakt in dit bestemmingsplan. Kortom, voor duurzame energievoorzieningen is een afzonderlijke afweging nodig per geval, waarbij de principes van het dynamisch afwegingskader uit de Visie Buitengebied worden toegepast (zie Visie Buitengebied). Het spreekt vanzelf dat met name de landschappelijke kernkwaliteiten vanuit het landschapskwaliteitsplan hierin een belangrijke rol zullen spelen.